Domov seniorov ARCHA

číslo: 26

október/november/december 2025

ARCHA NOVINY

štvrťročník pre klientov, príbuzných, priateľov a všetkých podporovateľov DS ARCHA

Vianoce prichádzajú potichu, no menia všetko.
Svetlá v oknách skracujú tmu zimných dní.
Vzduch vonia po ihličí, koláčoch a spomienkach.
Zastavujeme sa viac než inokedy.
Hľadáme blízkosť, pokoj a teplo domova.
Vianoce nás učia byť k sebe vľúdnejší.
Slová majú väčšiu váhu a ticho hlbší význam.
Je to čas návratov – k rodine aj k sebe.
Nech sú tieto sviatky naplnené svetlom a nádejou.

Oľga Jarošová – riaditeľka DS ARCHA

Svetlo Vianoc

Sneh sa tiše prikrýva,
okná svietia teplom domova.
Zvony znejú v diaľke,
srdcia sa otvárajú radosti.

Stromček rozžiari noc,
v každom svetle iskrička nádeje.
Dar slova, úsmev, objatie –
to sú dary, čo hreje večne.

Voňajú koláče a škorica,
v krbe praská teplo dreva.
Deti čakajú na zázrak,
a svet sa zdá byť krajší než kedykoľvek.

Vianoce prichádzajú pokojom,
v každom z nás sa rodí svetlo.
Spájajú minulosť s prítomnosťou,
darujú nádej a ticho radosti.

Nech tieto dni nesú pokoj,
nech každý nájde domov a priateľov.
Svetlo sviečok nech nás sprevádza,
a láska nech naplní každý kút srdca.

Zdroj: anonym

Zdroj – obrázok: https://www.google.com/search?sca_esv=5cf68b8f0ed15ed3&rlz=1C1CHBF_skSK856SK856&udm=2&fbs=ADc_l-Y7qsxB8eg_0OR-jAF88gtYd6AHJQIWFivsQsBxqdUKzHhasDh1Suo2v5cfdcuNrBAclgcxLQsyNmeqkYPi3JKz9UCdc_duoOEG4xykFTmmyERsTg4dJwv9VmtdlcHeI2kNIqdDXzM2jPOlk2sWbfvQCjw-uvMtGz9VjunjlXbWqX06HPNN8yvYR67HWxO8yUQFqF9YIRWDuBcZf4FmNhOPzj2VUA&q=christmas+wallpaper&sa=X&ved=2ahUKEwiswZa3kruSAxWtB9sEHSB-M28QtKgLegQIEBAB&biw=1920&bih=919&dpr=1&aic=0#sv=CAMSVhoyKhBlLVJMR1N4dHRnSTNZdllNMg5STEdTeHR0Z0kzWXZZTToOWEQ2QlJveEJLczU2OU0gBCocCgZtb3NhaWMSEGUtUkxHU3h0dGdJM1l2WU0YADABGAcgkp6j_AgwAkoKCAEQAhgCIAIoAg

O angličtine a generačných názoroch – rozhovor s pánom Stanom

Mojich rovesníkov v mojom okolí nemám, tak chodievam k mojim dcéram, ktoré majú cez päťdesiat rokov. U nich stále niekto je, preberajú rôzne veci o práci, o škole a ja tým pádom zisťujem, ako ľudia dnes vlastne žijú. Tým chcem povedať to, že je to pre mňa veľmi prijateľné, hoci tam vidím rozdiely v názoroch, teda klasický generačný rozdiel v názoroch.

Mám aj vnukov a ako tak pozorujem, tak medzi nimi a ich rodičmi sú tiež generačné rozdiely. Tu v zariadení pozorujem tiež rozdielne názory medzi šesťdesiat ročnými a mladšími pracovníkmi. No keď si spomínam, tak aj za mojej mladosti to tak bolo, že sme mali iné názory ako naši rodičia.

Ja som taký, že ešte stále mám takú chuť alebo žiadostivosť učiť sa. Učil som sa angličtinu a dospel som do úrovne, že takých tisíc dvesto slovíčok viem a končím, lebo ja to už tak nevyužijem.

Pre mňa to bola vlastne taká hra. Môj švagor sa hral s krížovkou a sudoku, je naučený, že za deň urobí dve krížovky. Ja som sa hral s angličtinou tak, že som sa denne naučil tak desať slovíčok. Mne veľmi vyhovovalo, keď som porovnával angličtinu so slovenčinou.

Tá angličtina je zostavená tak, ako by som to povedal, ako lego kocky proti slovenčine. A tým pádom som rozmýšľal, že aha tak asi takto Angličania rozmýšľajú. Majú to poskladané tak ako v niektorých prípadoch je to v nemčine, že dávajú sloveso nakoniec, majú tam určité také drilovačky, ktoré sa jednoducho musíte naučiť.

Angličtina má jednu nevýhodu, že ak chcete byť perfektne anglicky hovoriaci, to Vám nestačí tuná sedieť a učiť sa z knihy. Majú to tak pestré, že tvorivosť každej veci sa dá opísať viacerými možnosťami.

Tak ako u nás máme rôzne nárečia aj tam majú jednotlivé oblasti rôzne odlišnosti. A ešte s angličtinou je to tak, že každý anglicky hovoriaci štát má určité odlišnosti, iná je v Anglicku, iná v Amerike a iná v Austrálii. Rozdiely nie sú len v nárečí jednotlivých štátov ale aj v gramatike. Každý z týchto štátov má svoje pravidlá angličtiny. Oxfordská angličtina je vraj tá najsprávnejšia.

Teraz sa už angličtine až tak nevenujem, ale ešte uvidím čo ďalej.

Zdroj – obrázok:
https://www.google.com/search?sca_esv=3a1b768d40ca79ba&rlz=1C1CHBF_skSK856SK856&udm=2&fbs=ADc_l-Y7qsxB8eg_0OR-jAF88gtYd6AHJQIWFivsQsBxqdUKzIYBYF_6Yn-_LO0r8yRzNhTQLNG1L9RgXAjXYoPqi4XxTAvKa_nau-jJbBI6ftfd5HRRRb82JjKY0wWtoR2l-nJqyRljChLCw44tTlboam_bqgnlS0RgmrbQrNW70cAw92fkySSNz9Qex17AKVLwilOHEICFwpjFYf3jU3oyV74gLJ14hg&q=english+learning+drawing&sa=X&ved=2ahUKEwiX6O3Qk7uSAxW1QvEDHYt0Nn0QtKgLegQIFBAB&biw=1920&bih=919&dpr=1&aic=0#sv=CAMSOBoyKhBlLXBBRXZDYTY4VEV0b19NMg5wQUV2Q2E2OFRFdG9fTToOdzkyTHFBb3UyTTZibE0gBDgAGAcg84TrvAIwAkoKCAEQAhgCIAIoAg

Spoznávame našich seniorov – pani Jaroslava

Pán Jaroslava prezraďte nám niečo o sebe

Maminka mi zomrela, keď mala tridsaťtri rokov. Otec sa potom znovu oženil, dožil sa sedemdesiatky. Otcova nová žena si doviedla svojho syna, s ktorým som si veľmi dobre rozumela, nedali sme dopustiť jeden na druhého. Ja som s nimi dlho nebývala. Brat bol vyštudovaný právnik a prednášal v Brne na vysokej škole a v Uherskem Hradišti robil šéfa na súde, tiež sa dožil sedemdesiatky.
Chodila som na štvorročnú všeobecnovzdelávaciu školu. Vždy som pracovala ako nižšie postavená úradníčka, ale aj ako vysokopostavená úradníčka.

Čo si máme predstaviť pod tou nižšie postavenou úradníčkou a čo pod vysokopostavenou úradníčkou?
Hneď po škole som začínala v Trutnově. Môj strýc, brat môjho otca mal prekrásnu vilu so záhradou. Na poschodí v tej vile bol dámsky módny salón, tam ma jeho majiteľka zobrala, aby som nebola bez zamestnania.
Neskôr som pracovala u jedného súkromníka, ktorý mal veľkosklad s drevom. Ak si dobre pamätám, robila som u neho mzdovú pracovníčku, bolo tam asi tak dvadsať zamestnancov. Potom som pracovala v Zbrojovke ako tajomníčka riaditeľa, tam pracovalo dvanásť tisíc ľudí. Musela som ovládať celú Moravu aj Čechy. Mala som tam vynikajúceho riaditeľa, s ktorým som si rozumela. Rovnako som si rozumela aj s jeho manželkou, chodili sme spolu cvičiť do Sokola.

Ako ste sa dostali na Slovensko?
Keď som sa vydala. Môj manžel pochádzal z Maďarska, no jeho rodičia prišli do Bratislavy, jeho otec pracoval ako výpravca na Hlavnej stanici v Bratislave. My sme sa spoznali vo vlaku. On pracoval v Slovnafte a ja som nastúpila na Generálnom riaditeľstve železníc. Tým som si užila aj cestovania, do Tatier sme chodili robiť kontrolu čo sa spojilo s výletom. Do Nemecka sme jazdili na nákupy. Keď sa nazbieralo viac záujemcov, teda zamestnancov železnice, pripojil sa jeden vagón pre nich. Ja som bola s prácou u železníc veľmi spokojná. Bývali sme vo veľkom byte, dodnes v ňom býva syn.
A tak som vlastne prežila svoj život.

Úvaha o vianočných sviatkoch

Vianoce sú časom, ktorý prináša do našich životov pokoj a ticho, aké počas bežných dní málokedy zažívame. Je to obdobie, keď sa svetlá v oknách menia na symbol domova a blízkosti, keď sa ľudia viac pozerajú jeden druhému do očí a myslia na to, čo je skutočne dôležité. Vianočné sviatky nám pripomínajú, že život nie je len o práci, povinnostiach a každodennom zhone, ale aj o chvíľach, ktoré sa nedajú zmerať časom ani peniazmi – o spoločných stretnutiach, rozhovoroch, smiechu a objatiach.

Pre mnohých z nás sú Vianoce spojené s rodinou a tradíciami. Stromček, ozdoby, koláče a vôňa škorice patria k tým maličkým veciam, ktoré však dokážu

prehĺbiť pocit domova a bezpečia. Aj keď sa môže zdať, že tieto symboly sú len povrchné, v skutočnosti nesú hlboký význam: učia nás všímať si detaily, radovať sa z maličkostí a spájať minulosť s prítomnosťou. Vianoce sú spomienkou na detstvo, na chvíle, keď sa svet zdal byť jednoduchší a tajomnejší zároveň.

Súčasťou Vianoc je aj duchovný rozmer. Pre kresťanov sú sviatky narodenia Krista pripomienkou lásky, obety a nádeje. Ale aj tí, ktorí vieru nepraktizujú, môžu pocítiť univerzálnu myšlienku týchto dní: byť k sebe láskaví, rozdávať dobro a spájať sa s ostatnými. Vianoce nás učia, že štedrosť nemusí byť len materiálna, ale predovšetkým srdcom – darovať čas, pozornosť, úsmev či pochopenie.

V dnešnej dobe, keď sa často zdá, že sme zahltení informáciami a povinnosťami, majú Vianoce ešte väčšiu hodnotu. Sú výzvou spomaliť, uvedomiť si prítomný okamih a prežiť ho naplno. Každý z nás môže v týchto dňoch nájsť niečo, čo ho obohatí – či už je to ticho zimného rána, vôňa vianočných pečených dobrôt, alebo jednoduchý rozhovor s človekom, na ktorého inak často zabúdame.

Vianoce sú teda nielen sviatkami svetiel a ozdôb, ale predovšetkým sviatkami srdca. Učia nás vnímať hodnoty, ktoré často prehliadame, a spájať sa s tým, čo je nadčasové – rodina, priateľstvo, láska a nádej. Ak dokážeme aspoň na chvíľu preniesť tento pokoj a porozumenie aj do bežných dní, Vianoce splnili svoj význam.

Vianočná modlitba

Pane Ježišu,
ďakujeme Ti za dar Tvojho narodenia, za svetlo, ktoré prinášaš do našich dní.
Vo vianočných nociach, keď sa okná rozžiarujú a sneh ticho prikrýva zem,
nech naše srdcia naplní pokoj a radosť.

Ďakujeme Ti za rodinu a priateľov, za každý úsmev a dotyk, ktorý poteší dušu.
Pomôž nám, aby sme si vedeli navzájom dávať čas, pozornosť a porozumenie,
a aby naše slová boli láskavé a skutky plné dobroty.

Požehnaj deti, aby cítili zázrak Vianoc a učenie lásky,
a starších, aby cítili, že ich životy a skúsenosti sú cenné.

Nauč nás rozdávať radosť a nádej tým, ktorí sú smutní, chorí alebo osamelí, a aby sme si všímali tých, ktorí potrebujú pomoc, aj keď o ňu nežiadajú.

Nech stromček v každom dome pripomína Tvoju prítomnosť a svetlo sviečok nás vedie k Tebe.
Nech vôňa koláčov, ihličia a zimného vzduchu nás učí vďačnosti a radosti z maličkostí.

Pomôž nám, aby každý dar, ktorý dáme, hovoril o Tebe, a aby naše činy boli prejavom lásky.

Pane, nech Tvoje svetlo Vianoc sprevádza naše kroky po celý rok, nech naplní naše domovy pokojom a naše srdcia nádejou.
Amen.

Zdroj -obrázok: https://www.google.com/search?q=pray+hand+christmas&sca_esv=3a1b768d40ca79ba&rlz=1C1CHBF_skSK856SK856&udm=2&biw=1920&bih=919&aic=0&ei=c8iAaYysO6aDxc8P6JCEuA4&ved=0ahUKEwjMsa6VlbuSAxWmQfEDHWgIAecQ4dUDCBI&uact=5&oq=pray+hand+christmas&gs_lp=Egtnd3Mtd2l6LWltZyITcHJheSBoYW5kIGNocmlzdG1hc0iaDlDPBFi1DXABeACQAQGYAdIBoAG2CaoBBTQuNS4xuAEDyAEA-AEBmAIHoALwBcICBhAAGAcYHsICBRAAGIAEwgIEEAAYHsICBxAAGIAEGBPCAgYQABgTGB7CAggQABgTGAoYHsICChAAGBMYCBgKGB7CAggQABgTGAgYHsICCBAAGAgYChgemAMAiAYBkgcDMS42oAeFFrIHAzAuNrgH6gXCBwcwLjEuNC4yyActgAgA&sclient=gws-wiz-img#sv=CAMSXhoyKhBlLVZzOHVmSU1iWEZHbS1NMg5Wczh1ZklNYlhGR20tTToOWmwtN09reHpQVGV0SU0gBCokCg5QeUowMEZjSHFqdTN6TRIQZS1Wczh1ZklNYlhGR20tTRgAMAEYByCekdKYCzACSgoIARACGAIgAigC

Odkiaľ prišla tradícia rozdávania vianočných darčekov?

Pohanské korene

Pred vznikom kresťanstva sa počas zimného slnovratu (okolo 21. – 25. decembra) konali rôzne oslavy svetla, úrody a ochrany pred zimou. Ľudia si vymieňali malé dary – ovocie, orechy alebo rukodielne predmety – ako prejav šťastia, prosperity a ochrany pred zlými duchmi. Tieto zvyky sa postupne prepojili s kresťanským sviatkom narodenia Krista.

Svätí a kresťanská tradícia

Darovanie darčekov sa začalo spájať najmä s postavou svätého Mikuláša (4. december). Tento biskup bol známy svojou štedrosťou a pomocou chudobným deťom, čím vznikla tradícia pripravovať malé dary a sladkosti pre deti.

Vianočné darčeky priamo na 25. december sa začali spájať až neskôr, v stredovekej Európe, a to predovšetkým v Nemecku a Holandsku. Tu sa začali darovať drobnosti ako hračky, sladkosti a drobné predmety symbolizujúce šťastie a požehnanie.

Tradícia v domácnostiach

V 17. a 18. storočí vianočné darčeky zostali prevažne rodinnou záležitosťou. Darovali sa sladkosti, ovocie, oriešky, malé ručne vyrobené predmety alebo oblečenie. Stromček, ktorý bol pôvodne nemeckou tradíciou, sa stal symbolom Vianoc a pri ňom sa začali ukladať darčeky.

Moderná éra

V 19. a 20. storočí sa tradícia darčekov rozšírila vďaka industrializácii a komercializácii Vianoc. Hračky, knihy a neskôr elektronika začali byť bežnou súčasťou Vianoc. Vznikla aj postava Santa Clausa / Ježiška, ktorý prináša

darčeky deťom, a darovanie darčekov sa stalo hlavnou súčasťou sviatočných osláv.

Vianočné darčeky vznikli ako symbol lásky, štedrosti a vďačnosti, prešli od rituálnych obradov a malých darov cez Mikuláša a rodinné tradície až po dnešnú globálnu zvyklosť spojenú so sviatočným stromčekom a kultúrou darovania.

Zdroj – obrázok: https://www.google.com/search?sca_esv=3a1b768d40ca79ba&rlz=1C1CHBF_skSK856SK856&udm=2&fbs=ADc_l-Y7qsxB8eg_0OR-jAF88gtYd6AHJQIWFivsQsBxqdUKzHhasDh1Suo2v5cfdcuNrBAclgcxLQsyNmeqkYPi3JKz9UCdc_duoOEG4xykFTmmyERsTg4dJwv9VmtdlcHeI2kNIqdDXzM2jPOlk2sWbfvQCjw-uvMtGz9VjunjlXbWqX06HPNN8yvYR67HWxO8yUQFqF9YIRWDuBcZf4FmNhOPzj2VUA&q=christmas+gift&sa=X&ved=2ahUKEwjoy-mIlruSAxU7hP0HHeRhCjkQtKgLegQIDxAB&biw=1920&bih=919&dpr=1&aic=0#sv=CAMSVhoyKhBlLXF0NXRnVEZwX0o4THFNMg5xdDV0Z1RGcF9KOExxTToORVJzckE2djhTUUxaNU0gBCocCgZtb3NhaWMSEGUtcXQ1dGdURnBfSjhMcU0YADABGAcgs6iPvw4wAkoKCAEQAhgCIAIoAg

Vinš k Vianociam a Novému roku 2026

Milí čitatelia,

Vianoce sme prežili s láskou, pokojom a svetlom domova.
Nech vás tieto chvíle naplnili radosťou, teplom a úsmevmi blízkych.
Nech spomienky na vianočné večery, vôňu ihličia a koláčov zostanú vo vašich srdciach ako svetlo, ktoré nás sprevádza po celý rok.

Do Nového roka 2026 vám želáme:
Zdravie, ktoré nesklame, pokoj, ktorý obnoví dušu, radosť, ktorá nás spája, a nádej, ktorá nikdy nezhasne.
Nech každý deň prináša drobné radosti, ktoré nás učia vážiť si život a ľudí okolo nás.

A keď sa budete obzerať späť na minulé dni, nech vás naplní vďačnosť,
a keď budete hľadieť dopredu, nech vás sprevádza odvaha a odhodlanie plniť sny.

Šťastný a požehnaný Nový rok 2026!
Nech je plný svetla, pokoja a lásky.

Zdroj – obrázok:
https://www.google.com/search?sca_esv=3a1b768d40ca79ba&rlz=1C1CHBF_skSK856SK856&udm=2&fbs=ADc_l-Y7qsxB8eg_0OR-jAF88gtYd6AHJQIWFivsQsBxqdUKzIYBYF_6Yn-_LO0r8yRzNhRsDabRXkqqDmmTgkcD3zGZAFsN482inE0Tx_G5FYOgp3OkEDVtVmXIwH8qZF0neA-dgzlvMARQLxl16fE4DX15miTzY3GxCgW2brapQpxX80IkrBWIuxEi9oF6t_oHh5ATYE7M1HUL457Hb5iszER_3w5gbQ&q=fireworks&sa=X&sqi=2&ved=2ahUKEwjb2evNlruSAxXHKBAIHR1kAHwQtKgLegQIHhAB&biw=1920&bih=919&dpr=1&aic=0#sv=CAMSVhoyKhBlLTdOY2FCdXFUaWlLWFlNMg43TmNhQnVxVGlpS1hZTToOZnpmaGh0R2VkS2M2aU0gBCocCgZtb3NhaWMSEGUtN05jYUJ1cVRpaUtYWU0YADABGAcgsOHlyQkwAkoKCAEQAhgCIAIoAg

Zdroj – obrázok:
https://www.google.com/search?q=year+2026+slovensko&newwindow=1&sca_esv=3a1b768d40ca79ba&rlz=1C1CHBF_skSK856SK856&udm=2&biw=1920&bih=919&aic=0&ei=zcqAadLAHsq79u8P7YSbyQw&ved=0ahUKEwiS25i0l7uSAxXKnf0HHW3CJskQ4dUDCBI&uact=5&oq=year+2026+slovensko&gs_lp=Egtnd3Mtd2l6LWltZyITeWVhciAyMDI2IHNsb3ZlbnNrb0iSE1DfBFi1EXABeACQAQCYAX-gAcgIqgEDMi44uAEDyAEA-AEBmAIIoALFBsICBhAAGAcYHsICBRAAGIAEwgIHEAAYgAQYE8ICCBAAGBMYBRgewgIGEAAYBRgemAMAiAYBkgcDMS43oAftHrIHAzAuN7gHvQbCBwcwLjMuMS40yAc3gAgA&sclient=gws-wiz-img#sv=CAMSXhoyKhBlLUdVaXFmRHJRNGp0cTNNMg5HVWlxZkRyUTRqdHEzTToOSUtvTWF4Xy1DVXc3Y00gBCokCg5SMV9SUHA3MTRSem9pTRIQZS1HVWlxZkRyUTRqdHEzTRgAMAEYByCH8cPpBjACSgoIARACGAIgAigC

ARCHA noviny vydáva DS ARCHA. Redakčná rada: kolektív zamestnancov a prijímateľov sociálnej služby. Text graficky upravil: kolektív redakčnej rady. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť príspevky podľa potreby tak, aby sa nezmenil ich význam.